

Tyresö kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
Marika Lyman
Kvalificerad utredare
08-5782 91 53
marika.lyman@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-03-04

1 (6)

Diarienummer
2015/BUN 0050

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförandeuppdrag måluppfyllelse i svenska som andra språk

Förslag till beslut

Informationen angående måluppfyllelse i svenska som andra språk noteras.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Monika Larsson
Förvaltningschef

Sammanfattning

Andelen elever som blev minst godkända i svenska som andraspråk sjönk till den lägsta nivån på 10 år mellan 2013 och 2014. Ett antal orsaker har identifierats och som tillsammans kan förklara nedgången.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har fått ett ordförandeuppdrag som lyder: ”Andelen elever som blev minst godkända i svenska som andraspråk sjönk oroväckande mellan 2013 och 2014. Förvaltningen får i uppdrag att analysera varför andelen som klarar målen i svenska som andraspråk sjönk till den lägsta någonsin i Tyresö.”

Vilka elever ska undervisas i svenska som andraspråk?

Det ska göras en individuell bedömning på alla elever som berörs av förordningen av undervisning i svenska som andraspråk. I skolförordningen (SFS 2011:185, 5 kap, §14) står följande:

14 § Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,
2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

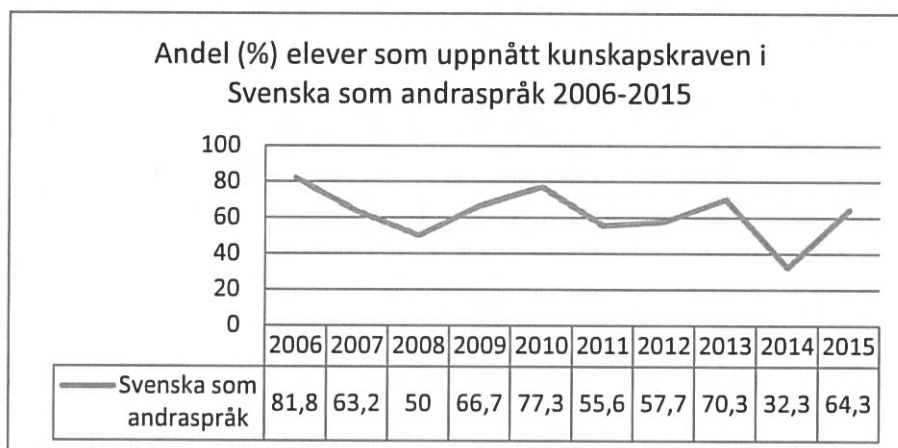
Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

Nationellt centrum för svenska som andraspråk vid Stockholms universitet, som är ett nationellt resurs- och utvecklingscentrum på uppdrag av regeringen (SFS 2007:1475), har tolkat regleringen enligt nedan. Det är inte ett ämne som är riktat till alla elever som har behov av stöd i sin språkutveckling. Antingen ska eleven 1) ha ett annat modersmål än svenska eller 2) ha gått i skola i utlandet och bara talat svenska i hemmet med någon förälder (vårdnadshavare) eller 3) visserligen tala svenska med någon av sina vårdnadshavare, men ändå vara "invandrarelev". Någon definition av invandrarelev finns dock inte.

Alla elever som tillhör någon av kategorierna ovan ska dock inte självklart undervisas i svenska som andraspråk. I förordningen står att ämnet gäller för elever tillhörande ovanstående kategorier och som behöver undervisning i svenska som andraspråk. Detta betyder till exempel att skolorna inte automatiskt ska placera elever som har ett annat språk än svenska som modersmål i undervisning i svenska som andraspråk. Det handlar snarare om vad eleven behöver för att kunna fullt ut ta del av skolans undervisning och kunna interagera med lärare och elever. **Elever som inte är uppvuxna med**

svenska som modersmål kan befinna sig på oerhört olika nivåer vad gäller språkutveckling och ha helt olika språk- och litteracitetsprofiler. Därav vikten att kartlägga elevers språkliga förmågor och eventuella behov av svenska som andraspråk.¹

Hur har måluppfyllelsen i SVA sett ut över tid i Tyresö?

Källa: Skolverket (SIRIS)

Som diagrammet visar så har måluppfyllelsen varierat mellan 50-80 procent de senaste 10 åren. År 2014 utgör ett undantag då måluppfyllelsen når sin lägsta nivå och endast ca 30 procent av eleverna når godkänt betyg i SVA.

Vilka orsaker kan ligga bakom de sjunkande resultaten?

Ändrad tillämpning av lagstiftning eller ändrade styrdokument

Varken lagstiftning eller styrdokument har ändrats mellan 2013 och 2014.

Bedömningar sker individuellt och beslut om vilka som ska läsa SVA görs av rektor.

¹ Källa: Hemsida för Nationellt centrum för svenska som andraspråk, <http://www.andrasprak.su.se/om-oss/vanliga-fr%C3%A5gor/grundskola/vilka-elever-ska-undervisas-i-svenska-som-andraspr%C3%A5k-1.149409>, granskad 2016-03-03.

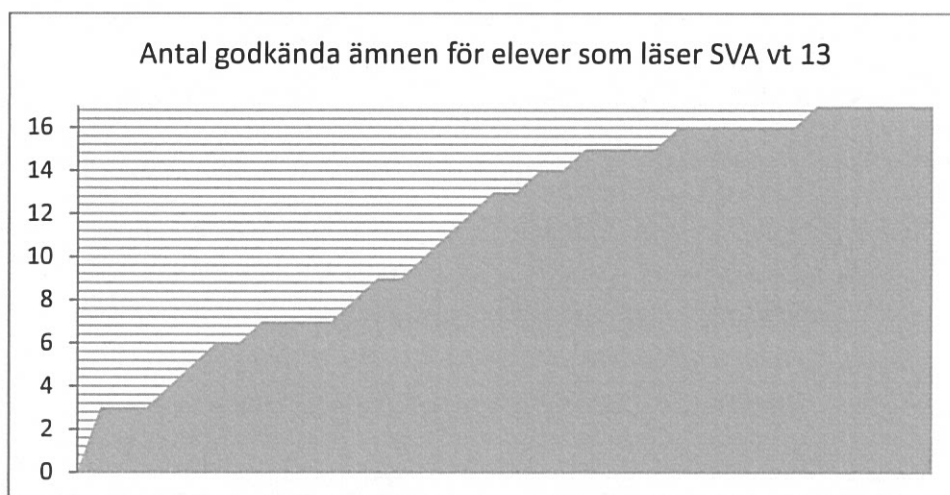
Liten urvalsgrupp

Antalet elever som läser SVA är relativt litet. Elevgrupperna 2013 respektive 2014 är färre än 40 individer. Det innebär att små variationer (några få elever som inte klarar målen) får stort utslag i statistiken.

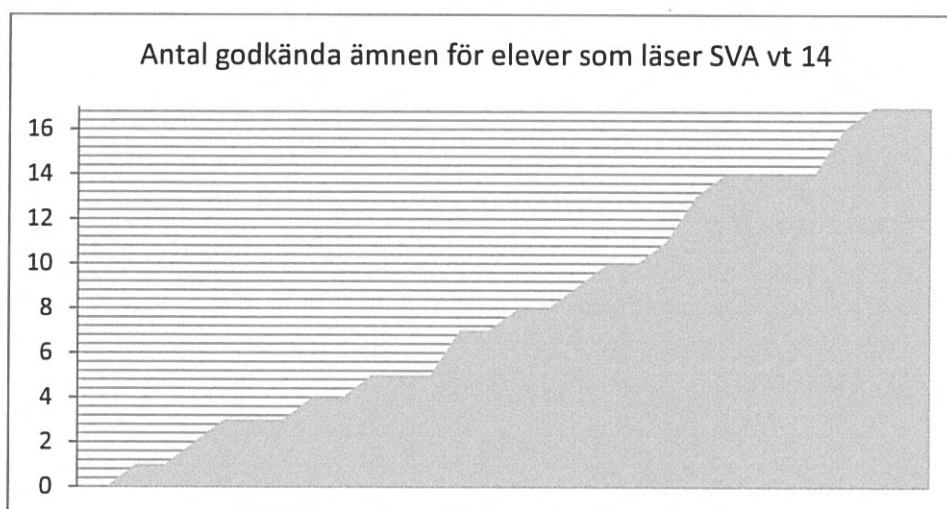
Studiesvag grupp?

Som konstaterades i texten ovan av Nationellt Centrum för svenska som andraspråk så kan SVA-gruppens förutsättningar variera relativt mycket då "... elever som inte är uppvuxna med svenska som modersmål kan befinna sig på oerhört olika nivåer vad gäller språkutveckling och ha helt olika språk- och litteracitetsprofiler." Vilka som läser SVA är en kvalitativ bedömning och beslutas av rektor.

Hur eleverna klarar måluppfyllelsen i andra ämnen ger oss en fingervisning om elevgruppssammansättningen och vilka förutsättningar som elever har att klara SVA.

Källa: Intern statistik (IST-analys)

Källa: Intern statistik (IST-analys)

Diagrammen ovan visar måluppfyllelsen i alla ämnen för elever som läser SVA 2013 respektive 2014. Diagrammen visar att förutsättningarna för elever att klara ett godkänt betyg i SVA är bättre 2013 än 2014. Fler elever klarar godkänt i fler ämnen 2013. År 2014 finns det elever som inte klarat godkänt i något ämne, vilket tyder på att elevgruppen generellt sett verkar vara mer studiesvag än året innan. Detta kan till exempel bero på att de anlänt till Sverige vid en högre ålder och haft kort tid att tillgodogöra sig utbildningen. Även tidigare skolbakgrund spelar roll.

Elevens bakgrund

Enligt Skolverkets definition av nyanländ räknas en elev som nyanländ om eleven har kommit till Sverige de senaste 4 åren. De har inte bott i Sverige eller gått i svenska skolsystemet tidigare. 2013 var andelen nyanlända elever ca 68 procent i gruppen som läste SVA. 2014 var i princip hela gruppen som läste SVA nyanländ. Till saken hör också att elevgruppen 2014 hade generellt en kortare skolbakgrund.

Sammanfattning

Ett antal orsaker har identifierats och som tillsammans kan förklara nedgången i måluppfyllelsen i SVA 2014. Elevurvalet är relativt litet och är således känsligt för små förändringar i elevsammansättningen. Anländer en grupp elever sent till grundskolan så kommer detta att påverka måluppfyllelsen i SVA. Andelen nyanlända 2013 och 2014 skiljer sig betydligt åt. Vilka länder eleverna kommer

från påverkar också. Elever från länder med en högre grad av studietradition har lättare att nå målen än elever med brist på studiebakgrund. Eleverna i åk 9 som läste SVA 2014 hade betydligt svårare att nå målen även i andra ämnen. Detta tyder på att de anlant sent och/eller är en elevgrupp med sämre förkunskaper än eleverna året innan. Resultaten i SVA för årskurs 9 har återigen vänt till Tyresös ”normala” måluppfyllelse för ämnet.

